

KLIMAATBUFFER

DE OOIJSE GRAAF

WATER OPVANGEN IN EEUWENOUDE RIETMOERAS

De Ooijse Graaf is een oude rivierarm waar natuurontwikkeling en klimaatmaatregelen samensmelten. Doordat de Waal een nieuwe route koos, ontstond er een prachtig rietmoeras, deels gevoed door kwelwater, dat uit de bodem opwelt. Het eeuwenoude rietmoeras is een Europees beschermd gebied. Door het rietmoeras stapsgewijs te herstellen en uit te breiden wordt 70% meer water opgevangen en vastgehouden. En dat is handig, in tijden van wateroverlast en droogte.

Het waterrijke gebied is een paradijs voor veel waterminnende planten en dieren. Onder het wateroppervlak zie je de uitwaaiende bladeren van de waterviolier en kan je zomaar een schoolje darterende bittervoortjes tegenkomen. Wolken watervlooiën dansen door het water – een lust voor het oog en een lekkernij voor de op de loer liggende salamanders. Boven water kan je het woudaapje vinden en zelfs de otter staat aan de poort.

Niet alleen de natuur profiteert van de Ooijse Graaf. Door klimaatverandering worden natuurlijke buffers steeds belangrijker. Klimaatbuffers zijn er in verschillende soorten en maten. Maar het doel is altijd hetzelfde: het dempen van de effecten van klimaatverandering.

In het ene geval gaat het om het opvangen van water als er ineens te veel van is, zoals tijdens heftige piekbuien. In andere gevallen gaat het juist om het vasthouden van water, zodat er in tijden van droogte voldoende vocht is voor natuur, mens en voedselproductie. Deze functies kunnen ook goed samengaan. Een rietmoeras dat in natte tijden water opvangt, kan dit in tijden van droogte weer langzaam loslaten. Bovendien kunnen we met het water in het moeras het grondwaterpeil aanvullen.

De Ooijse Graaf is een typisch voorbeeldproject. We laten hiermee zien dat je water niet op hoeft te vangen in betonnen bakken of rioleringen. De natuur kan dat prima zelf. Tijdens de ontwikkeling houden we goed bij wat de effecten zijn, zodat we de geleerde lessen kunnen laten zien aan iedereen die geïnteresseerd is.

BIJZONDERHEDEN

- 54 hectare projectoppervlak
- Thuis voor o.a. otter, roerdomp, bittervoorn
- Waterbuffer 170.000 m³ water

“ALS IK DE BIJZONDERE ROEP VAN DE ROERDAMP HIER HOOR, WAAN IK MEZELF IN EEN STUKJE OERNATUUR. DE OOIJSE GRAAF LAAT PERFECT ZIEN HOE PRACHTIGE NATUUR ALS KLIMAATBUFFER KAN FUNCTIONEREN.”

JUDY KOPPENJAN

ADVISEUR NEDERLANDSE NATUUR

FOCUS

- Voorbeeldproject voor klimaatbuffers
- Herstel eeuwenoud rietmoeras
- Terugkeer otter in Nederland

VOORBEELDPROJECT VOOR KLIMAATBUFFERS

Om goed in te kunnen inspelen op het veranderende klimaat zullen we op termijn op heel veel plekken in Nederland klimaatbuffers moeten aanleggen – in de veengebieden, langs de grote rivieren, op hoge zandgronden, langs de kust en bij steden. Zo'n netwerk van buffers helpt mens en natuur.

Door voorbeeldproject de Ooijse Graaf, kunnen we aan beleidsmakers laten zien hoe je in de praktijk klimaatbuffers tot stand kan laten komen en waar je onderweg rekening mee moet houden. We laten ook zien wat potentiële valkuilen zijn. Hoe ga je bijvoorbeeld op een goede manier om met zandwinning? We proberen ook in te schatten of we een project veel vaker kunnen toepassen.

DOEL: PRAKTIJKVOORBEELD VOOR OPSCHALING

Concrete acties: In de Ooijse Graaf doet WWF-NL onderzoek naar de opschaalbaarheid van klimaatbuffers. We kijken naar de effecten op natuur en waterhuishouding. We laten ook zien tegen welke ruimtelijke problemen je kan aanlopen als je een soortgelijk project in Nederland wilt doen. Bovendien brengen we onze inzichten in bij belangrijke beleidsprocessen, zoals de Programmatische aanpak Grote Wateren (PAGW).

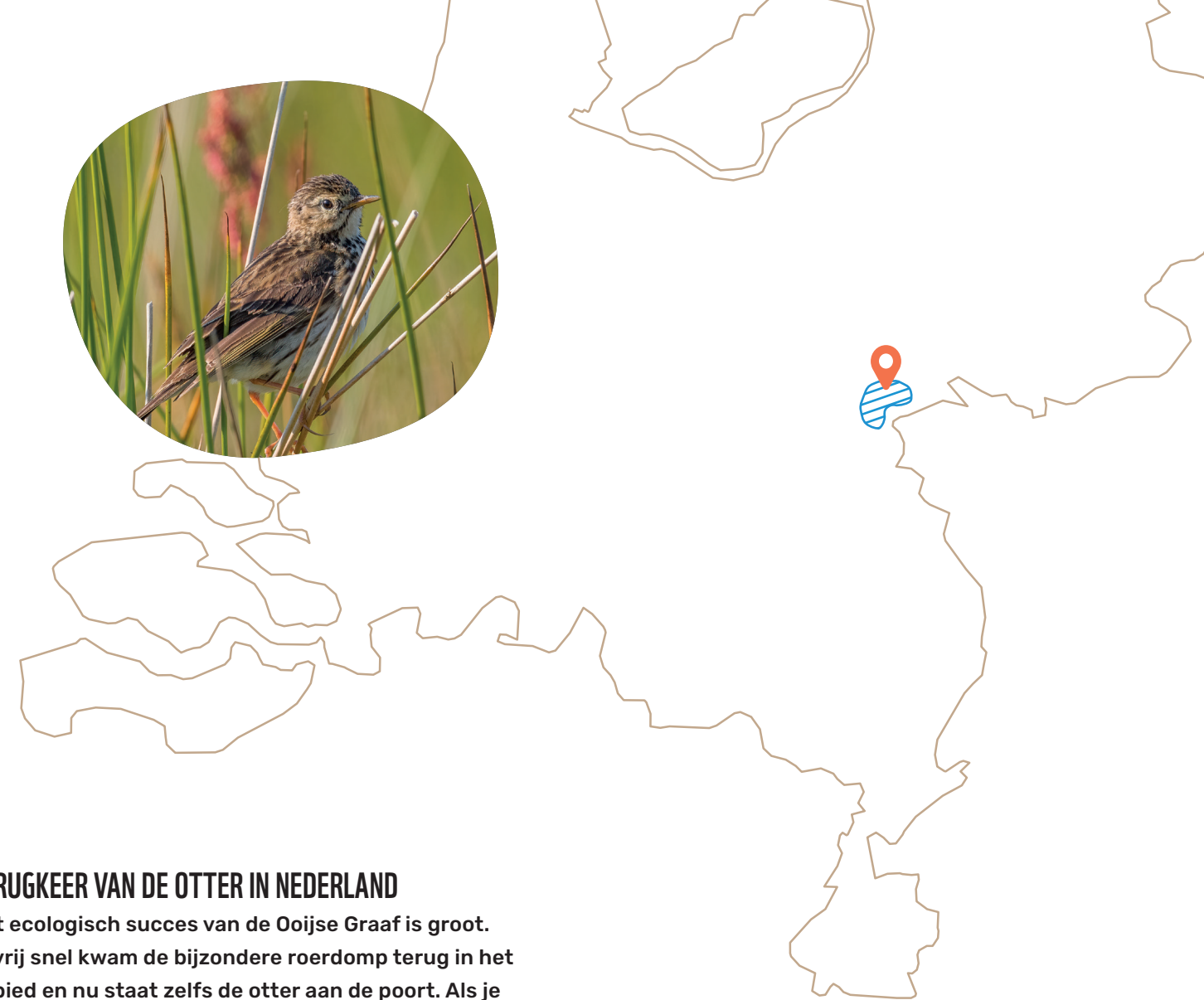
HERSTEL EEUWENOUDE RIETMOERAS

Het laagdynamisch rietmoeras de Ooijse Graaf is een Europees beschermd gebied. Het is belangrijk voor vissen, vogels en andere dieren. Afgelopen decennia zijn dit soort moerassen flink verdroogd en daardoor beschadigd. Bijzondere vogelsoorten die er leefden, zoals roerdomp en woudaapje waren helemaal verdwenen.

Veel van onze wilde Nederlandse natuur is in de loop der tijd verloren gegaan. Laag dynamisch moeras is schaars geworden omdat we onze rivieren in een korset hebben gedwongen. Je vindt slechts snippers van het oude landschap terug op de kaart van nu. We willen die snippers weer verbinden en uitbreiden. Met het juiste beheer en goede inrichtingsmaatregelen kan de natuur terugveren.

DOEL: IN 2025 FUNCTIONEERT HET RIETMOERAS WEER ALS ECOLOGISCH SYSTEEM

Concrete acties: Samen met Ark Rewilding Nederland herstellen we het rietmoeras. Door kunstmatige populierenaanplant te verwijderen, dammetjes te verlagen en verlandde rietpercelen te plaggen. Hierdoor worden snippers riet weer met elkaar verbonden en is de openheid hersteld.

TERUGKEER VAN DE OTTER IN NEDERLAND

Het ecologisch succes van de Ooijse Graaf is groot. Al vrij snel kwam de bijzondere roerdomp terug in het gebied en nu staat zelfs de otter aan de poort. Als je natuur de ruimte geeft, kan ze zich herstellen.

Soorten die het moeilijk hebben, kunnen we een handje helpen bij terugkeer naar een gebied. De otter wordt op steeds meer plekken in Nederland gezien, maar heeft moeite met druk verkeer. Jaarlijks worden er tientallen dieren doodgereden. Faunapassages helpen om deze vervelende ongelukken te voorkomen.

DOEL: IN 2027 DE OTTER PERMANENT TERUG IN DE OOIJSE GRAAF

Concrete acties: We herstellen het leefgebied van de otter in de Ooijse Graaf en leggen otterpassages aan, zodat de otters veilig kunnen oversteken. We maken van de Ooijse Graaf een ecologische verbindingzone die de Millingerwaard en de Nijmeegse stuwwal verbindt waardoor de dieren kunnen rondtrekken.

